

பஸ,பதி பஞ்சாஸ்ய ஸ்தவஃ

{|| பஸ,பதி பஞ்சாஸ்ய ஸ்தவஃ ||}

ஸதா ஸத்யோஜாதஸ்மிதமதுரஸாஸ்வாதபரயா
பவாந்யா தக்பாதப்ரமரத்திபிம்சும்பிதபுடம் ।
அபர் பத்யஃ காஷ்டர் ம்ரிதமதிகஸீத் பஸ,பதே-
ர்முகீ ஸத்யோஜாதீ மம துரிதஜாதீ வ்யபநயேத் ॥ க॥

ஜடாந்தஃஸ்வர்துந்யாஸ்பரிபிரமுகவாதைரவமதீ
கதீ வாமர் ருஷ்டாமநுநயஸஹஸ்ரைஃ ப்ரஸமிதும் ।
கிரத்யோத்ஸ்நீ வாம் நயநமகஜானேத்ரகடிதீ
ததத்வாம் வக்தர் ஹரது மம காம், பஸ,பதேஃ ॥ உ॥

கலே கோரஜ்வால் கரலமபி கண்டுஷஸதஸம்
நிதாகாந்தே, கர்ஜத்கநவததிநீல் வஹதி யத் ।
நிரஸ்தீ விஸ்வாகப்ரசயமதிதிஷ்டத்யமதிஸம்
ஹ்யகோர் தத்வக்தர் லகயது மதீ மே, பஸ,பதேஃ ॥ ட॥

புமர்தாந் பூர்தீ ப்ரணதபிரஸர் தாதுமநிஸம்
ஜலாபாவோ மாபூதிதி ஸிரஸி கங்கர் வஹதி யத் ।
ஸுரேஸாஸாஸ்பூர்தீ முகுடஸஸிபாஸா கிரதி தத்
முகீ தத் ப்ரூபீ ஹரது மம மோஹீ, பஸ,பதேஃ ॥ ச॥

ரமேபோ வாகீபோ திவஸரஜநீஸௌ பரஸ,தக்
ஸுரேபோ தைத்யேபோ நிஸிசரகுலேபோ஽த தநதஃ ।
யதூர்த்வர்ஸ,வ்ராதைஸ்பரிவசரிதவந்தஃ பரிணதாஃ
ததைஸாந் வக்தர் ஹரது பவபாஸம், பஸ,பதேஃ ॥ ரு॥

COMMENTS:-

The above verses are in praise of Lord Shiva, renowned by the name Pashupati in the temple in Nepal. (पञ्च) pancha means five, (आस्यम्) Asyam means the face, and (स्तवम्) stavam means a hymn in praise. So the title says that this is in praise of Lord Pashupati with five faces.

NEPAL: - The kingdom of Nepal is India's neighbour. The state is situated high in the Himalaya mountains. Mount Everest, the highest peak in the world, is situated in Nepal. It is an ancient country and has been referred to in our puranas like Skandam and Bhagavatam. The Skanda Purana in the section Nepala Mahatmayam says that fortunate indeed are those who live in that country, because they are blessed with all the four goals (पुरुषार्थाः) of life, to wit, dharma, artha, kama and mokSha. They are able to have darshan of the Lord Pashupati whom even devas cannot see directly.

புரீ பாஸு, பதீ தந்யா சதுர்வர்க-பலப்ரதா ।

ஜ்யோதீரூபி மஹாலிங்கீ யத்ராக்நௌ தப்தகாஞ்சநம் ॥

தந்யா நைபாலிகா மர்த்யாஃ தத்ரூபி கோசர் விபும் ।

பயந்தி யே஽பி தேவாநரீ ஸாக்ஷாத்தநரகோசரம் ।

Nepal is described as a gem amongst holy places. The Skanda Puranam further says that the people there will be calm, and will have other good qualities.

The place is situated in high mountains, among dense forests and has remarkable scenic beauty; and in such wonderful surrounding shines

Lord Pashupatinath as the very embodiment of wisdom. (Nepala mahatmyam.7-54).

ஸ்பூர்ணே பாரதே஽ஸ்மிந்நபி வஸு-பரிதே பூமரீஃ-ஸ்தாநபூதே

ஸம்வச்சாந்த்யாதி-கேந்த்ரே ஹிமகிரி-ஸிகரே஽ப்யுத்தரே஽த்யுத்தமே஽ந்தஃ ।

புண்யே நைஸர்க-ரம்யே பரகஹந-வநே ஸத்விசித்ரே பவித்ரே

கேஷத்ரே நேபால-ஸஜ்ஞே லஸதி பாஸு,பதி-ஜ்யோதிராத்மா சிதீஸஃ ॥

It was a Hindu kingdom, the only one in the world, till recently. Here, in Nepal, Lord Pashupati is seen as a lingam, nearly four feet high. and with five faces – four facing the four directions and the fifth facing up. The pujaries draw the Shri Chakra on the lingam daily before commencing the puja. The full moon day (purnamiபௌர்ணமீ) is specially celebrated when a huge quantity of rice is cooked along with vegetables. The rice is shaped as a lingam and offered to the Lord and deeparadhanam is performed. The temple attracts huge crowds on Shivaratri day when people throng to the temple during the entire day to have darshan of the Lord.

FIVE FACES OF SHIVA:- Because of his five faces Shiva has the name பஞ்சவக்தரஃ। பஞ்சஸங்க்யாகாநி வக்த்ராணி முகாநி நாநாருபாணி யஸ்ய ஸ ததா । (Shivasahasranamam-Padmapuranam). These faces have the following names. ஈபராந, தத்புருஷ, அகோர, வாமதேவ, and ஸத்யோஜாத. These faces face up the sky, East, South, North and West respectively. It seems that a lingam with five faces as described here is to be seen only in the Pashupati temple in Nepal and the temple attached to the Shankara math in Tiruvanaikkaval near Trichy. The hymn given in the beginning has salutations to the five faces of the Lord.

We have the salutations to Shiva's five faces in Mahanyasam that is chanted before chanting the vedic hymn Shri Rudram. There are two Nyasams, the Mahanyasam and the Laghunnyasam. Maha(மஹத்) means big. Laghu is the opposite,(லக்ஷ) means light, not heavy. The Mahanyasam is a part of the methodology of chanting of the Rudram on special occasions such as Pradosham, Shivaratri. Typically, during a Rudra parayanam at home, one recites the Laghunnyasam. Such a Shri Rudra parayanam in a public place of worship such as a temple is preceded by the recital of the Mahanyasam. As the name difference indicates, the Laghunnyasam is shorter. The Mahanyasam invokes the deity of Shri Rudra in His many forms of Indra, Agni, Yama, Varuna etc

in the different limbs (anga's) of the one who chants. Such an invoking is done to seek the blessings of the Lord, and at the same time giving one and all a feeling of immediate presence of the Lord in the vicinity of the chanting. The Mahanyasam has certain sections of the Shri Rudram, the Purusha Suktam etc repeated in it. The Shiva samkalpam is also part of this. The prayers addressed to the five faces of Shiva are given below.

தத்புருஷாய வித்மஹே மஹாதேவாய தீமஹி | தந்நோ ருத்ரஃ ப்ரசோதயாத் ||

ஸீவர்தாக்நி-தடித்ப்ரதீப்த-கநகப்ரஸ்பர்தி - தேஜோருணர்
கம்பீரத்வநி-ஸாமவேதஜநகீ தாம்ராதர் ஸுந்தரம் |
அர்தேந்துத்யுதி-லோல-பிகல ஜடா பார-ப்ரபோத்தோதகீ
வந்தே ஸித்தஸுராஸுரேந்த்ர-நமிதீ பூர்வீ முகீ ஸூலிநஃ ||

ஓ நமோ பகவதே\ ருத்ரா\ய | பூர்வீக முகாய நமஃ ||

The above verse is in salutation of Tatpurusha facing East.

அ\கோ\ரே"ப்யோஸத\ கோரே"ப்யோ\ கோரகோர\தரேப்யஃ |
ஸர்வே"ப்யஃ ஸர்வ\ஸர்வே"ப்யோ\ நம\ஸ்தே அஸ்து ரு\த்ரரு\பேப்யஃ ||

காலாப்ர-ப்ரமரர்ஜந-த்யுதிநிபீ வ்யாவத்தபிகேக்ஷணீ
கர்ணோத்பாஸித-போகிமஸ்தகமணி-ப்ரோத்பிந்நதீஷ்ட்ரீகுரம் |
ஸர்பப்ரோதகபால-ஸ,க்திஸகல-வ்யாகீர்ணதாபேகர்
வந்தே தக்ஷிணமீஸ்வரஸ்ய வதநீ சாதர்வநாதோதயம் ||

ஓ நமோ பகவதே\ ருத்ரா\ய | தக்ஷிணீக முகாய நமஃ ||

The above verse is in salutation of Aghora facing South.

ஸ\த்யோஜா\தீ ப்ர\பத்யா\மி\ ஸ\த்யோ ஜா\தாய\ வை நமோ\ நம\ஃ |

ப\வே ப\வே\நாதி\பவே பவஸ்வ\மாம் । ப\வோத்ப\வாய\நம\ஃ ॥

ப்ராலேயாசலமிந்துகுந்த-தவலீ கோக்ஷீரபேநப்ரபீ
பஸ்மாப்ய்கமநீகதேஹதஹந-ஜ்வாலாவலீலோசநம் ।
விஷ்ணுப்ரஹ்மமருத்கணார்சிதபதீ க்வேதநாதோதயீ
வந்தேஹீ ஸகலீ கல்கரஹிதீ ஸ்தானோர்முகீ பம்சிமம் ॥

ஓ நமோ பகவதே\ ருத்ரா\ய । பம்சிமரீக முகாய நமஃ ॥

The above verse is in salutation of Sadyojata facing West.

வா\ம\தே\வாய\நமோ" ஜ்யேஷ்டாய\நம\ஃ ம்ரே\ஷ்டாய\நமோ\
ரு\த்ராய\நம\ஃ
காலா\ய\நம\ஃ கல\விகரணாய\நமோ\ பல\விகரணாய\நமோ\ பலா\ய\நமோ\
பல\ப்ரமதநாய\நம\ஸ்ஸர்வ\பூததமநாய\நமோ\ ம\நோ\ந்ம\நாய\நம\ஃ
॥

கௌரீ ச்ரீகும பீகிதீ ஸுதிலகீ வ்யாபாண்டுமண்டஸ்தலீ
ப்ரூவிக்ஷேப-கடாக்ஷவீக்ஷணலஸத்ஸீஸக்தகர்ணோத்பலம் ।
ஸ்நிக்தீ பிம்பபலாதரீ ப்ரஹ்ஸிதீ நீலாலகாலீகதீ
வந்தே யாஜ,ஷ-வேதகோஷஜநகீ வக்தரீ ஹரஸ்யோத்தரம் ॥

ஓ நமோ பகவதே\ ருத்ரா\ய । உத்தரரீக முகாய நமஃ ॥

The above verse is in salutation of Vamadeva facing North .

ஈ\ஸாநஸ்ஸர்வ\வித்யா\நா\மீஸ்வரஃ ஸர்வ\பூதா\நரீ
ப்ரஹ்மாதி\பதி\ர்ப்ரஹ்ம\ணோதி\பதி\ர்ப்ரஹ்மா\ஸி\வோ
மே\ அஸ்து ஸதாஸி\வோம் ॥

வ்யக்தாவ்யக்தநிரூபிதீ ச பரமீ ஷட்த்ரீஸதத்த்வாதிகீ
தஸ்மாதுத்தர-தத்த்வமக்ஷரமிதி த்யேயீ ஸதா யோகிபிஃ ।
ஓகாராதி-ஸமஸ்தமந்த்ரஜநகீ ஸுக்ஷ்மாதிஸுக்ஷ்மீ பரீ
வந்தே ப்சமமீஸ்வரஸ்ய வதநீ கவ்யாபி தேஜோமயம் ॥

ஓ நமோ பகவதே\ ருத்ரா\ய । ஊர்த்வரீக முகாய நமஃ ॥

The above verse is in salutation of Ishana facing up - the sky.

THE SIGNIFICANCE OF FIVE FACES ; - What is the significance of Shiva

being said to have five faces? This is explained in detail by Shri

Nilakanta Dikshita in his commentary called Shivatattva rahasyam to

Shiva 108 Namavali. The name பஞ்சவக்த்ரஃ is the 52nd name in the

namavali. A section from the elaborate commentary is given below.

தாநி ச பஞ்ச முகாநி

ஈஸாந-தத்புருஷாகோர-வாமதேவ-ஸத்யோஜாதாக்ய-பஞ்ச-

ப்ரஹ்மாத்மகாநி, தாநி ச பஞ்சப்ரஹ்மாணி பூத- பஞ்சக,

தந்மாத-பஞ்சக, கர்மேந்த்ரிய-பஞ்சக, ஜ்ஞானேந்த்ரிய-பஞ்சக,

புருஷ-ப்ரகதி-புத்த்யஹீகார மநோரூப-தத்த்வ- பஞ்சக,

நிவத்திப்ரதிஷ்டாவித்யாஸாந்தி, ஸாந்த்யதீதாக்ய கலா-பஞ்சக,

ப்ரஹ்மா, விஷ்ணு, ருத்ர, மஹேஸ்வர, ஸதாஸிவாக்ய-மூர்தி-பஞ்சக,

ஸிவஸாதாக்ய, மூர்தஸாதாக்ய, மூர்தஸாதாக்ய-கர்தஸாதாக்ய-கர்மஸாதாக்ய

ஸாதாக்ய பஞ்சகாத்மகாநீதி ஸிவபுராணாகமேஷு ப்ரஸித்தம் ।

A full discussion of this topic is beyond the scope of this writeup. One

may have to approach a scholar for further details on this subject.

'Pashupati' means the protector of the kine. Every thing in creation from

Brahma the creator down to immovables are known as pashus. Shiva is known

as Pashupati since He is their Lord. The name occurs in vedas (eg) in Shri

Rudram that says. நமோ வக்ஷேப்யோ ஹரிகேஸேப்யஃ பஸுநரீ பதயே நமஃ ।

It also occurs in the Shiva 108 namavali (no.92) and Shiva 1000 namavali. In

the Shiva sahasranamam(Padmapuranam) (No.44) we find the following.

பஸ,பதிஃ - பஸ ஶுநீர் ப்ரஹ்மாதீநீர் த்விபதரீ சதுஷ்பதரீ ச பதிர்நாயகஃ ।
|த்ப்ரஹ்மாத்யாஃ ஸ்தாவராந்தாம்ச பஸவஃ பரிகீர்திதாஃ ।
தேஷரீ பதித்வாத்விம்வேஸோ பவஃ பஸ,பதிஃ ஸ்மதஃ ॥ரத்ஃ இதி புராணம் ।

|த்ஸர்வதா யத்பஸ ஶுந்பாதி தேஷு யத்ரமதே புநஃ ।
தேஷாமதிபதிர்யச்ச தஸ்மாத்பஸ,பதிஃ ஸ்மதஃ ॥ரத்ஃ இதி மஹாபாரதம் ।

Nepal is therefore known as Pashupatipuri after the Lord.

The river Vangmati flows close to the temple of Pashupati. The waters from the river are used for the daily ablutions in the temple. It is said that after Lord Narasimha appeared, killed the demon king and blessed Prahlada. Then He disappeared from the scene. Prahlada was greatly disappointed at this. He wanted to see the Lord again and did severe penance. Lord Shiva was impressed by this and laughed in happiness. Water flowed from His mouth at that time and turned into a river. The river that flowed from His mouth came to be known as Vangmati. (From Nepala Mahatmyam).

பகவந்தீ தமந்வேஷ்டு யதா பாகவதோ யயௌ ।
தமதஷ்ட்வா தபஸ்தேபே ஹிமவச்சிகரே ஸ,பே ॥

தஷ்ட்வா தீ ஸ்புராகத்ய ஹாஸ்யமுச்சைம்சகார ஹ ।
ததோ நதீ ஸமுத்பந்நா ஹ்யுந்நதாத் கிரிகஹ்வராத் ॥

வசநாந்மம தைத்யேந்த்ர பஹிர்யாதா யதோ நதீ ।
அதோஸ்யா வாங்மதீ நாம பவிஷ்யதி ந ஸ்யஃ ।
ப்ரஹ்லாத கச்ச தைத்யேந்த்ர விஷ்ணுபக்திர்தடாஸ்து தே ॥

Lord Shiva blessed Prahlada that his devotion to Hari will remain firm.

Nepal also has the river Gandaki. Shaligrama stones are found in the river bed. They are symbolic of Lord Vishnu. Shrimad Bhagavatam makes a reference to the river in Book 5 – chapter 7 when it narrates the story of King Bharata. This country came to be known as Bharata Varsha after this king only. The king, after ruling over the country for a long time renounced everything and repaired to the forests to the hermitage of Sage Pulaha situated on the banks of river Gandaki. It is said that Lord Hari reveals His form to His devotees there in the ashram even today. The holy river Chakranadi (Gandaki) hallows on both sides the places of this ashrama through contact with circular (wheel like) pebbles on both sides. This place is known as the ShaligramakShetra.

ஏவீ வர்ஷாயுதஸஹஸ்ரபர்யந்தாவஸிதகர்மநிர்வாணாவஸரோ஽திபுஜ்யமாநீ
ஸ்வதநயேப்யோ ரிக்தீ பிதபைதாமஹீ யதாதாயீ விபஜ்ய
ஸ்வயீ ஸகலஸ்பந்நிகேதாத் ஸ்வநிகேதாத் புலஹாஸ்ரமீ ப்ரவ்வராஜ || அ ||

யத்ர ஹ வாவ பகவாந் ஹரிரத்யாபி தத்ரத்யாநீ
நிஜஜநாநீ வாத்ஸல்யேந ஸ்நிதாப்யத இச்சாநுபேண || க ||

யத்ராஸ்ரமபதாந்யுபயதோநாபீபிர்தஷ்சக்ரைம்சக்ரநதீ நாம
ஸரித்ப்ரவரா ஸர்வதஃ பவித்ரீகரோதி || க ||

HISTORICAL NOTES:-

The documents in the National Archives of Nepal reveal that Shri Shankaracharya visited Nepal during his travels around the country. He had discussions with the then king of Nepal who was a Buddhist and weaned him away from Buddhism to Hinduism. He made changes to the way pujas were

being done in Pashupatinath temple and arranged to have regular pujas done by priests got from South India. Four priests, properly trained in the temple procedures and reciting the vedas perform the pujas to the four faces on the four sides. These facts are also to be seen in the text Punyashloka manjari that deals with the history of the Kanchi Shankara math. It also says that Shri Vipulananda Sadashiva - the 53rd acharya in the lineage of acharyas of the math visited Nepal. He was warmly received by the king and honoured by him. The following verse in the text says that.

நிஜநீவதக்ரஹேதிகேதத்யஜநேபாலநபாலபூஜ்யபாதஃ ।
ஸ புரோ மம ஸாது ஸந்நிதத்தரீ விபலாநநதஸதாபரிவோ஽ப்ரமத்தஃ ॥

This fact is also mentioned as

நேபாலாதிநபாலமௌலிவிததம்ரீபராஸந ...

in the Vyasachaliya Shankaravijayam ..

Shri Vyasachala was the disciple of Shri Vipulananda Sadashiva and succeeded him as the 54th head of the math. He is the author of Vyasachaliya Shankaravijayam. The details show that the Shri Vipulananda Sadashiva visited Nepal when it was in the grip of severe famine. He blessed the state and brought relief from the severe famine.

Now, before concluding, let us ponder as to what we should seek from Lord Pashupati. Shri Shankaracharya, in his Shivanandalahari (verse No.68) shows us the way. Let us join him in this moving appeal to Lord Pashupati.

அமிதமுதமதீ முஹ,ர்துஹந்தீ
விமல-பவத்பத-கோஷ்டமாவஸந்தீம் ।
ஸதய பஸ,பதே ஸு-புண்ய-பாகீ

மம பரிபாலய பக்தி-தேநுமேகாம் || சூஅ||

Pashu(पशु,) means cattle in general. Here the acharya takes it to mean a cow. The 'cow' in this instance is devotion or bhakti. Lord Pashupati is the owner of the cow. The acharya requests the Lord to take care of the bhakti 'cow' and nourish it or, in other words, make his devotion to Him firm and unwavering. The cow shed will generally be unclean. But the bhakti cow will not stay in unclean places. It stays in a very clean place (viz.) the Lord's feet. விமல-பவத்பத-கோஷ்டமாவஸந்தீம்। விமல = clean, pure. பவத்பத-கோஷ்டமாவஸந்தீம் = staying in the cow-pen of your feet. கோஷ்டம் = cowpen. This implies that the place where bhakti resides is a very exalted one. The ordinary cow can give only milk, in limited quantities and that too at specific times only. This bhakti cow is capable of giving us many good things - and that too all the time and in abundance and most importantly the nectar called 'bliss'. So, அமிதமுதமதீ முஹ,ர்துஹந்தீம்। அமித = unlimited. முதம் = joy, happiness. அமதீ = nectar. துஹந்தீம் = yielding. முஹ,ஃ = often, frequently. The cow will be tied to a peg fixed to the ground. Bhakti is the result of good deeds or punyam done in many births. So, the bhakti cow is tied to the peg that is the fruition of good deeds or punyam done in numerous births. ஸுபுண்ய-பாகாம் । The Lord is requested to take care of such a cow. Lord Pashupati is addressed as ஸதய பஸு,பதே = O! the compassionate Pashupati!. This indicates that the Lord has a kind heart and will certainly listen to our pleading.

Encoded and proofread N.Balasubramanian bbalu@satyam.net.in

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

Last updated ढुoday

<http://sanskritdocuments.org>

Pashupati Panchasya Stavam Lyrics in Tamil PDF

% File name : pashupati5.itx

% Category : panchaka

% Location : doc_shiva

% Language : Sanskrit

% Subject : philosophy/hinduism/religion

% Transliterated by : N.Balasubramanian bbalu at satyam.net.in

% Proofread by : N.Balasubramanian bbalu at satyam.net.in

% Description-comments : in praise of Lord Pashupati with five faces.

% Latest update : June 21, 2012

% Send corrections to : Sanskrit@cheerful.com

% Site access : <http://sanskritdocuments.org>

%

% This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study

% and research. The file is not to be copied or reposted for promotion of

% any website or individuals or for commercial purpose without permission.

% Please help to maintain respect for volunteer spirit.

%

We acknowledge well-meaning volunteers for Sanskritdocuments.org and other sites to have built the collection of Sanskrit texts.

Please check their sites later for improved versions of the texts.

This file should strictly be kept for personal use.

PDF file is generated [October 12, 2015] at Stotram Website